

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĮ PATENTŲ BIURĄ

2018-05-23 Nr. 4D-2018/1-225
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2018-02-20 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą ir 2018-02-27 skundo papildymo dokumentus dėl galimai netinkamo teisinio reglamentavimo, susijusio su duomenų (korespondencijos adreso) įrašymo į Prekių ženklų registrą apmokestinimu prekės ženklų registracijos galiojimo pratęsimo metu.

2. Pareiškėjas skunde ir skundo papildymo dokumentuose, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[...] [2017 metais], pratęsdamas savo valdomus prekės ženklus (ZP-5), susidūriau su situacija, kuomet tuo pat metu norėjau atnaujinti ir savo korespondencijos adresą, tačiau už tai manęs [...] buvo papildomai paprašyta pildyti dar ir antrą formą (ZP-2) ir už tai papildomai susimokėti. [...]. Taigi, pradėjau domėtis - ar [Valstybinis patentų biuras, toliau vadinama ir – Biuras arba VPB] teisėtai reikalauja mokesčio už duomenų pakeitimą pratęsimo metu (turiu omenyje ne savininko ar kategorijų keitimą, o tik kontaktų atnaujinimą“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] [Biuras] prieštarauja savo teiginiams (jog negalima keisti duomenų prekės ženklo pratęsimo metu), savo taisyklėse (PŽRT 137.3 punktu) padarydamas išimtį atstovo duomenims: „137.3. nurodomas atstovas, kuris turi teisę atstovauti ženklo savininkui pratęsus ženklo registracijos galiojimą (jeigu reikia). Jeigu prašyme pratęsti ženklo registracijos galiojimą nurodomas ženklo savininko atstovas, už atstovo pakeitimą mokesčio mokėti nereikia.“

2.3. „[...] Sudaroma tokia situacija, kad savininkas, kuris neturi atstovo (pvz., taupantis privatus asmuo), už savo kontaktų pakeitimus prekės ženklo pratęsimo metu turi papildomai mokėti, o tiems, kas turi galimybę turėti atstovą [...] ir komunikuoja per jį, už tokio kontakto pakeitimą mokėti nereikia. [...]. Manau, kad VPB taisyklėse įvesta išimtimi (tokios išimties nepastebėjau įstatymuose [...]) sudaromos nevienodos sąlygos vartotojams iš esmės tai pačiai paslaugai gauti. [...].“

2.4. „[...] duomenų keitimo, kaip tą siūlė atskira forma ZP-2 daryti [Biuras], aš neatlikau ir už jų pakeitimą nemokėjau. Pratęsiau tik prekės ženklus ZP-5 ir už tai sumokėjau. [...].“

2.5. „[...] [...] nesuprantama, kodėl išimtis yra tik vienam registro duomenų komplektui – atstovo duomenims. Jei tokia [Biuro] sukurta taisyklė nėra teisėta, tada akivaizdu, kad tuomet Valstybė patiria nuostolius. [...].“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo išsiaiškinti dėl skunde nurodytų aplinkybių.

4. Kartu su skundu ir skundo papildymo dokumentais pateikta:

4.1. **Biuro direktoriaus pavaduotojos Linos Mickienės 2017-02-02 elektroniniu paštu pateiktas atsakymas (adresuotas Pareiškėjui; kopija), kuriame nurodyta:**

4.1.1. „[...] dėkoju už papildomą paklausimą dėl duomenų apie atstovo duomenų pratęsimą registraciją įrašymą. [...] Taisyklių 137.3 punkto reglamentavimas skirtas atstovams, kurie turi įgaliojimus atstovauti ženklo savininką pratęsus registraciją. Tokio atstovo duomenys įrašomi į Prekių ženklų registrą (toliau – Registras). Jeigu ženklo registracijos pratęsimo metu atstovu nurodomas tas pats atstovas, kurio duomenys jau įrašyti į [Registrą], tačiau duomenys yra pasikeitę, tada paprašoma patikslinti duomenis, tai yra padaryti pakeitimą Registre, kaip numato Prekių ženklų įstatymo (toliau – Įstatymas) 23 str.“;

4.1.2. „Toks reguliavimas, kai ženklo savininkas nurodo kitą atstovą pratęsimą registraciją po 10 metų, neprieštarauja Įstatymo 23 str., kadangi šis straipsnis reglamentuoja to paties asmens (prekių ženklo savininko ar atstovo, jau įrašytą paraiškoje ar Registre) duomenų pakeitimą. Taisyklėse šis atvejis išskirtas dėl to, kad praktikoje (po 10 metų galiojimo) naujų atstovų paskyrimas yra labai dažnas atvejis. Kadangi tai nėra ankstesnio (to paties) atstovo duomenų keitimas ir 23 str. negali būti taikomas, todėl naujas atstovas įrašomas pagal pratęsimo prašyme pateiktus duomenis“;

4.1.3. „[...] pakeitimų paraiškoje ir Registre bei pratęsimo tvarka yra reglamentuojama ir tarptautinėje Singapūro sutartyje dėl prekių ženklų įstatymų (toliau – Sutartis) [...], kurią Lietuva yra ratifikavusi ir nuostatas perkėlusius į nacionalinę teisę [...]. Šios Sutarties 10 str. reglamentuoja vardų, pavardžių (pavadinimų) ar adresų pasikeitimus, o 13 str. – registracijos galiojimo pratęsimą. [...] šios Sutarties 10 str. 1 ir 3 dalys pakeitimus sieja su vienu ir tuo pačiu asmeniu (ar tai savininkas, ar atstovas – „*Jeigu ženklo savininkas lieka tas pat, bet pasikeičia jo vardas, pavardė (pavadinimas) ir (arba) adresas [...]*“ ir „*1 dalis mutatis mutandis taikoma, kai pasikeičia atstovo, jeigu jis yra, vardas, pavardė (pavadinimas) ar adresas ir adresas dokumentams pateikti, jeigu toks yra*“;

4.1.4. „[...] atstovo turėjimas yra savininko teisė, o ne pareiga, ir Įstatymas neriboja atstovų skaičiaus, jų paskyrimo dažnumo ir kt. Jeigu ženklo savininkas yra paskyręs atstovą, tai [Biuras] susirašinėjimą vykdo su atstovu, o ne su ženklo savininku, todėl atstovo duomenų aktualumas, užtikrinantis prekių ženklo savininko teisę būti tinkamai atstovaujama, ir yra reglamentuojamas teisės aktuose nustatant tam tikras prievoles ir teises, susijusias su atstovo duomenų aktualumu. [...]“;

4.2. Biuro direktoriaus pavaduotojos Linos Mickienės Pareiškėjui adresuotas 2017-02-10 elektroniniu būdu pateiktas atsakymas (kopija), kuriame nurodyta:

4.2.1. „[...] [Biuras] išanalizavo su jūsų klausimais susijusius teisės aktus, praktiką ir informuoja, kad Prekių ženklų įstatymas ir Prekių ženklų registravimo taisyklės aiškiai atskiria pakeitimus Prekių ženklų registre, kai keičiami jau įrašyti ženklo savininko ar atstovo duomenys, ir prekių ženklo registracijos pratęsimą; atstovo priskyrimas siejamas su konkrečia paraiška ir registracija; teisės aktuose nėra reglamentuojama kelių atstovų turėjimas toje pačioje paraiškoje / registracijoje, išskyrus tuos atvejus, kurie numatyti Prekių ženklų registravimo taisyklių 21 punkte“;

4.2.2. „Įvertinus aplinkybes, kad pratęsimą prekių ženklų registraciją gali būti prašoma įrašyti į Registrą naujus duomenis, susijusius su susirašinėjimo adresu, kuris nebuvo nurodytas paraiškos padavimo stadijoje, padaryta išvada, kad šių duomenų įrašymas neturėtų būti laikomas duomenų pakeitimu Prekių ženklų registre ir mokėtis už tokių naujų duomenų įrašymą nebūtų mokamas. Siekdamas prekių ženklų registravimo procedūrų reglamentavimo aiškumo, [Biuras] yra pasirengęs atitinkamai patikslinti Prekių ženklų registravimo taisykles“;

4.2.3. „[...] jūsų prekių ženklų 10 metų galiojimo terminai baigiasi 2017-02-23, todėl kviečiame pateikti prašymus pratęsti registracijas. Pratęsimo prašyme nurodžius susirašinėjimo adresą, kuris būtų naujas duomuo Prekių ženklų registre, mokesčio už pakeitimus Prekių ženklų registre mokėti nereikėtų.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į **Biurą** ir į **Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją**.

6. Iš **Biuro** pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

6.1. „[...] [...] tuo metu, kai prekių ženklo savininkas kreipiasi į VPB su prašymu pratęsti prekių ženklo registracijos galiojimo terminą ir taip pat prašo, kad būtų atlikti prekių ženklo savininko (**to paties**, kuris įrašytas Prekių ženklų registre) duomenų pakeitimai Prekių ženklų registre (toliau – Registras), vadovaujamosi Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo (toliau – PŽĮ) 23 ir 36 straipsniais, Lietuvos Respublikos prekių ženklų registro nuostatais [...] (toliau – Nuostatai), taip pat Prekių ženklų registravimo taisyklėmis [...] (toliau – Taisyklės).“

6.2. „[...] Atkreipiame dėmesį, kad už Registre esančių duomenų aktualumą ir teisingumą, jų pakeitimą yra atsakingas pats ženklo savininkas, o šių duomenų pakeitimai atliekami esant jo prašymui, sumokant atitinkamą mokestį į valstybės biudžetą. PŽĮ nenumato galimybės VPB įrašyti į Registrą ženklo pratęsimo duomenų, kurie nesutampa su Registro duomenimis, ar jų keisti savo nuožiūra negavus prašymo pagal ZP-2 formą ir nesumokėjus mokesčio. [...]“

6.3. „[...] [...] [Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo] 4 priedėlio 7 punkte nustatyta, kad už prekių ženklo galiojimo termino pratęsimą yra mokamas 69 eurų mokestis, tuo tarpu, pagal to paties priedėlio 8 punktą, už duomenų pakeitimo įrašymą paraiškoje ar [Registre] mokamas 34 eurų mokestis. [...] korespondencijos adresas yra vienas iš Registro duomenų, todėl už jo pakeitimą Registre taip pat yra mokamas mokestis, jeigu toki pakeitimą prašoma atlikti.“

6.4. „[...] jeigu ženklo registracijos pratęsimo metu atstovu nurodomas **tas pats atstovas**, kurio duomenys **jau įrašyti** į Prekių ženklų registrą, tačiau jo duomenys yra **pasikeitę**, tuomet prašoma patikslinti duomenis, tai yra, padaryti pakeitimą Registre, kaip numato PŽĮ 23 straipsnis, užpildant ZP-2 formą. [...] prašant atlikti atstovo, kurio duomenys yra įrašyti į Prekių ženklų registrą, duomenų (įskaitant adreso) pakeitimus pateikiant ZP-2 formą, prašoma sumokėti Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo 4 priedėlio 8 punkte nustatytą 34 eurų mokestį už duomenų pakeitimo įrašymą paraiškoje ar Registre.“

6.5. „[...] Taisyklių 137.3 punkte nustatyta, kad, jeigu prašyme pratęsti ženklo registracijos galiojimą nurodomas ženklo savininko atstovas, už atstovo pakeitimą mokesčio mokėti nereikia. Prekių ženklų registravimo taisyklių 137.3 punkto reglamentavimas skirtas **naujai paskirtam atstovui**, kuris turi įgaliojimus atstovauti ženklo savininką pratęsus registraciją. Atkreiptinas dėmesys, kad prekių ženklo registracijos pratęsimas atliekamas praėjus 10 metų nuo ženklo paraiškos padavimo datos, todėl pratęsiant ženklo galiojimą dažnai nurodomi nauji atstovai. [...] Taigi, ties naujo atstovo, ties naujo susirašinėjimo adreso nurodymas pratęsiant registracijos galiojimo terminą (jei nėra keičiami galiojantys duomenys) **laikomi nauju duomenų įrašymu**. Tokio atstovo duomenys ar, pagal analogiją, naujo prekių ženklo savininko korespondencijos adreso duomenys, kurių Registre nėra įrašyta, įrašomi į Registrą ir mokestis už šių duomenų įrašymą nėra mokamas. VPB siaurai aiškina teisės aktų nuostatas dėl pakeitimų Registre ir laiko, kad, pagal dabartinį reglamentavimą, **nauju duomenų įrašymas į Registrą ženklo registracijos galiojimo pratęsimo metu nėra laikytinas duomenų pakeitimu**. [...]“

6.6. „[...] Pareiškėjas į VPB su prašymais pratęsti prekių ženklų (reg. Nr. 56430, reg. Nr. 56431 ir reg. Nr. 56432) registracijų galiojimo terminą, užpildydamas ZP-5 formą, kreipėsi 2017-02-19 ir 2017-02-22, t. y., po du kartus dėl kiekvieno prekių ženklo galiojimo termino

pratęsimo. 2017 m. vasario 27 d. VPB buvo gautas Pareiškėjo prašymas atšaukti nurodytų prekių ženklų registracijų pratęsimo prašymus, teiktus 2017 m. vasario 19 d., ir palikti galioti 2017 m. vasario 22 d. VPB pateiktus prašymus, kuriuose nurodytas naujas adresas susirašinėjimui (korespondencijos adresas). [...].“

6.7. „[...] klausimą dėl ženklų registracijos galiojimo pratęsimo Pareiškėjas uždavė iš anksto parašydamas laišką informaciniu VPB elektroniniu pašto adresu; susirašinėjant su Pareiškėju elektroniniu paštu buvo teikiama informacija apie teisės aktų reguliavimą ir reikalavimus Registro duomenų pakeitimui. Pareiškėjui pateikus prašymus ZP-5 pratęsti prekių ženklų registracijas, jo nebuvo prašoma pildyti papildomų formų ar mokėti papildomų mokesčių, kadangi 2017 m. vasario 22 d. pateiktose formose buvo pateikti nauji, neįrašyti Registre, duomenys (korespondencijos adresas).“

6.8. „[...] VPB, vykdydamas Pareiškėjo 2017-02-22 prašymus pratęsti registraciją Nr. 56430, Nr. 56431 ir Nr. 56432 galiojimą, 2017-03-07 į Registrą įrašė nurodytų prekių ženklų registracijų galiojimo termino pratęsimą ir apie tai 2017-03-08 [raštais Nr. 1434, 1435 ir 1436] informavo Pareiškėją [...].“

6.9. „[...] Pareiškėjas, pateikdamas prašymą pratęsti prekių ženklų registracijos terminą pagal ZP-5 formą, 2017 m. vasario 19 d. prašyme ZP-5 formos 3 langelyje nurodė kitą adresą, nei buvo įrašytas Registre, kas laikoma duomenų keitimu pagal PŽĮ 23 straipsnį ir Prekių ženklų registravimo taisyklių 117 punktą. Tuo tarpu 2017 m. vasario 22 d. prašyme pratęsti prekių ženklų (reg. Nr. 56430, reg. Nr. 56431 ir reg. Nr. 56432) registracijų galiojimo terminą buvo nurodytas naujas susirašinėjimo adresas, dėl kurio įrašo Registre nebuvo, taip pat paliktas nepakitęs Pareiškėjo adresas. Atsižvelgiant į tai, kad pateiktas naujas įrašas, kurio Registre nebuvo, o ankstesnis adresas išliko nepakitęs, iš Pareiškėjo nebuvo prašoma sumokėti mokesčio už pakeitimus Registre. Pradžioje Pareiškėjui, susirašinėjant su juo elektroniniu paštu, buvo teikiama informacija apie adreso pakeitimo įrašymo į Registrą tvarką. Pareiškėjui išreiškus poziciją, jog jis nenori keisti šių duomenų Registre, ir jam 2017 m. vasario 22 d. pateiktuose prašymuose vietoj prašymo pakeisti Registro duomenis pateikus tik naują susirašinėjimo adresą, jo prašymai dėl registracijos galiojimo pratęsimo buvo patenkinti. [...]. Atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. vasario 22 d. užpildytose formose buvo pateikti nauji duomenys (korespondencijos adresas, kuris nebuvo įrašytas Registre), Pareiškėjo nebuvo prašoma pildyti ZP-2 formos ir mokėti papildomo mokesčio už duomenų pakeitimą. [...].“

6.10. „[...] šiuo metu yra rengiama nauja Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo redakcija (2017 m. lapkričio 29 d. Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 pakeitimo įstatymo projektas Nr. 17-13689(2) yra viešai prieinamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų projektų duomenų bazėje, pateiktas Vyriausybei 2018-04-11). [...] Projekte numatoma keisti šiuo metu galiojantį PŽĮ 23 straipsnį, susijusį su pakeitimų paraiškoje ir Lietuvos Respublikos prekių ženklų registre įrašymu. Įsigaliojus šiems PŽĮ pakeitimams, naujosios redakcijos 50 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatoma nustatyti, kad mokesčiai už pakeitimus Registre nebus mokamas tais atvejais, kai pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko ar jo atstovo adresas (buveinė) arba susirašinėjimo adresas, taip pat kai pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko atstovas. **Taip pat 50 str. 7 dalyje numatoma, kad, norint atlikti nurodytus pakeitimus registracijos galiojimo pratęsimo atveju, atskiras mokesčiai už pakeitimus neimamas.** [...] Atsižvelgiant į šį projektą, šiais metais bus atitinkamai tikslinamos Prekių ženklų registravimo taisyklės. Naujos redakcijos PŽĮ įsigaliojimas numatomas nuo 2019 m. sausio 1 d. [...].“

6.11. „[...] Pareiškėjas 2017 m. sausio 12 d. kreipėsi į Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją dėl mokesčio už duomenų keitimą taikymo. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, išnagrinėjusi Pareiškėjo prašymą, 2017 m. sausio 26 d. raštu Nr. (1.23)7R-804 pateikė Pareiškėjui atsakymą dėl mokesčių už duomenų keitimą Registre [...], atitinkantį VPB aiškinimą [...]. [...].“

6.12. Teisingumo ministerijos 2017-01-26 rašte Nr. (1.23.)7R-804, adresuotame Pareiškėjui (kopija), nurodyta:

6.12.1. „[...]“. Aptariant galiojančią Prekių ženklų registro duomenų pakeitimo teisinį reguliavimą, Prekių ženklų įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas privalo pranešti Valstybiniam patentų biurui, kad pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko pavadinimas arba vardas, pavardė, arba adresas (buveinė). Pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas, prašydami įrašyti pakeitimą Prekių ženklų registre, turi sumokėti nustatytą mokestį (23 straipsnio 2 dalis), išskyrus Valstybinio patentų biuro padarytų techninių klaidų ištaisymą (23 straipsnio 5 dalis).“

6.12.2. „Lietuvos Respublikos prekių ženklų registro nuostatuose [...] numatyta, kad Prekių ženklų registre tvarkomi šie duomenys: fizinio asmens (pareiškėjo, ženklo savininko, atstovo) vardas, pavardė, adresas, korespondencijos adresas, valstybės kodas pagal Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos standartą, asmens kodas (12.9 papunktis); fizinio asmens (pareiškėjo, ženklo savininko, atstovo) vardo, pavardės ar adreso, korespondencijos adreso pakeitimas, pakeitimo įrašymo į registrą data (metai, mėnuo, diena) (12.24 papunktis).“

6.12.3. „Pagal Prekių ženklų registro nuostatų 31 punktą, pasikeitus Prekių ženklų įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytiems ženklo registracijos duomenims (taigi, ir ženklo savininko adresui), registro duomenų teikėjai privalo pateikti prašymą įrašyti pakeitimą registre, prašymą pagrindžiančius dokumentus tais atvejais, kai pasikeitė pareiškėjas arba ženklo savininkas arba reikia ištaisyti technines klaidas, ir sumokėti mokestį už pakeitimo įrašymą registre. Nustatęs, kad pateikti dokumentai neatitinka Prekių ženklų įstatyme ar Prekių ženklų registracijos taisyklėse nustatytų reikalavimų, Valstybinis patentų biuras išsiunčia pareiškėjui, ženklo savininkui ar jo atstovui rašytinį pranešimą, kuriame nurodo trūkumus, pasiūlymus, kaip juos pašalinti, ir terminą trūkumams pašalinti. Jeigu per mėnesį nuo pranešimo išsiuntimo dienos trūkumai nepašalinami, prašymas įrašyti pakeitimą registre laikomas nepaduotu.“

6.12.4. „Prekių ženklų registravimo taisyklių 117.1 papunktyje nustatyta, kad pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas privalo pranešti Valstybiniam patentų biurui, kad pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko pavadinimas arba vardas, pavardė, arba jo adresas (buveinė). Pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas, prašydami įrašyti pakeitimus Prekių ženklų registre, turi pateikti Valstybiniam patentų biurui prašymą įrašyti pakeitimus Prekių ženklų registre, jeigu keičiasi šių taisyklių 117.1 papunktyje nurodyti duomenys, užpildytą Valstybinio patentų biuro nustatytos formos blankę (ZP-2 forma) [...]“

6.12.5. „Prekių ženklų įstatymo 36 straipsnyje reglamentuojamas prekių ženklo registracijos galiojimo pratęsimas. Prekių ženklo registracijos galiojimas pratęsimas Valstybinio patentų biuro sprendimu, jeigu sumokėtas nustatytas mokestis ir Valstybiniam patentų biurui nustatyta tvarka pateikiamas prašymas pratęsti ženklo registracijos galiojimą visoms arba daliai prekių ir (ar) paslaugų (36 straipsnio 2 dalis). [...]“

6.12.6. „Prekių ženklų registro nuostatų 28 punkte nustatyta, kad, jeigu ženklo savininkas ar jo atstovas per 6 paskutinius ženklo registracijos galiojimo mėnesius pateikia prašymą pratęsti ženklo registracijos galiojimą visoms prekėms ir (ar) paslaugoms arba jų daliai ir sumoka mokestį už ženklo galiojimo termino pratęsimą, ženklo registracijos galiojimo terminas pratęsimas, šių nuostatų 12.10 papunktyje (t. y., ženklo registracijos galiojimo termino pabaigos data) ir 12.31 papunktyje (ženklų registracijos galiojimo termino pratęsimo data) nurodyti duomenys įrašomi į registro duomenų bazę ir apie tai paskelbiama Valstybinio patentų biuro oficialiame biuletenyje. [...]“

6.12.7. „Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, [Teisingumo ministerijos] nuomone, iš Prekių ženklų įstatymo, Prekių ženklų registro nuostatų ir Prekių ženklų registravimo taisyklių galima daryti išvadą, kad dėl prekių ženklo savininko pavadinimo ar vardo, pavardės arba adreso (buveinės) pakeitimo Prekių ženklų registre turi būti pateiktas atskiras prašymas nei dėl prekių ženklo registracijos galiojimo pratęsimo (t. y., prekių ženklo registracijos galiojimo pratęsimas

savaime neapima prekių ženklo savininko pavadinimo ar vardo, pavardės arba adreso (buveinės) pakeitimo). [...].“

7. Iš Teisingumo ministerijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

7.1. „[...] Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo (toliau – PŽĮ) 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiškėjo, prekių ženklo (toliau – ženklas) savininko ar jų atstovo pareiga pranešti Valstybiniam patentų biurui apie pasikeitusius duomenis, kad pakeitimai būtų įrašyti Prekių ženklų registre. PŽĮ 23 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta nurodytų asmenų pareiga pranešti, kad pasikeitė *pareiškėjo ar ženklo savininko pavadinimas arba vardas, pavardė, arba adresas (buveinė)*. PŽĮ 23 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta nurodytų asmenų pareiga pranešti, kad pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko *atstovas* arba jo *adresas (buveinė)*.“

7.2. „Pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas, prašydami įrašyti pakeitimą Prekių ženklų registre, turi sumokėti nustatytą mokestį (PŽĮ 23 straipsnio 2 dalis), išskyrus Valstybinio patentų biuro padarytų techninių klaidų ištaisymą (PŽĮ 23 straipsnio 5 dalis). PŽĮ 36 straipsnyje reglamentuojamas ženklo registracijos galiojimo pratęsimas. Ženklo registracijos galiojimas pratęsiamas Valstybinio patentų biuro sprendimu, jeigu sumokėtas nustatytas mokestis ir Valstybiniam patentų biurui nustatyta tvarka pateikiamas prašymas pratęsti ženklo registracijos galiojimą (PŽĮ 36 straipsnio 2 dalis). Šiame straipsnyje nėra atskirai reglamentuotas kitų Prekių ženklų registro duomenų (t. y., ne ženklo registracijos galiojimo termino pratęsimo) pakeitimo klausimas. [...].“

7.3. „[...] remiantis [...] galiojančiomis Prekių ženklų įstatymo, Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo, Prekių ženklų registro nuostatų ir Prekių ženklų registravimo taisyklių normomis, [Teisingumo ministerijos] nuomone, darytina išvada, kad dėl ženklo savininko pavadinimo ar vardo, pavardės arba adreso (buveinės) pakeitimo Prekių ženklų registre turi būti pateiktas atskiras ir skirtingos formos prašymas (ZP-2 forma) nei dėl ženklo registracijos galiojimo pratęsimo (ZP-5 forma), t. y., ženklo registracijos galiojimo pratęsimas savaime neapima ženklo savininko pavadinimo ar vardo, pavardės arba adreso (buveinės) pakeitimo.“

7.4. „Aptariant duomenų, nesusijusių su ženklo registracijos galiojimo termino pratęsimu, keitimą Prekių ženklų registre ženklo registracijos galiojimo pratęsimo metu, kaip minėta, PŽĮ 36 straipsnyje šis klausimas nėra reglamentuotas. Pagal PŽRT 137.3 papunktį jeigu prašyme pratęsti ženklo registracijos galiojimą nurodomas (naujas) ženklo savininko atstovas, už atstovo pakeitimą mokesčio mokėti nereikia. Taigi, darytina išvada, kad pratęsiant ženklo registracijos galiojimą **už ženklo savininko** adreso (buveinės) pakeitimo įrašymą Prekių ženklų registre turi būti mokamas mokestis. Taip pat pratęsiant ženklo registracijos galiojimą mokestis turi būti mokamas **ir už ženklo savininko atstovo** adreso (buveinės) pakeitimą, **jeigu nėra pakeičiamas ženklo savininko atstovas**. Tačiau tais atvejais, kai pakeičiamas ženklo savininko atstovas ženklo registracijos galiojimo termino pratęsimo metu, tada, vadovaujantis PŽRT 137.3 papunkčiu, mokestis už atstovo duomenų pakeitimą nemokamas.“

7.5. „Teisingumo ministerija, siekdama įgyvendinti 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/2436 valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (nauja redakcija), parengė Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 pakeitimo įstatymo projektą. Atsižvelgiant į [Seimo kontrolieriaus 2018-03-06 rašte Nr. 4D-2018/1-225/3D-677] nurodytus klausimus dėl duomenų Prekių ženklų registre pakeitimo pratęsiant ženklo registracijos galiojimą, nurodyto įstatymo projekto 50 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad, pasikeitus ženklo savininko ar jo atstovo adresui (buveinei) arba susirašinėjimo adresui, ženklo registracijos galiojimo pratęsimo atvejais atskiras mokestis už pakeitimus neimamas. [...].“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

8. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

8.1. **Istatymai:**

8.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“

20 straipsnio 3 dalis – „Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) privalo nagrinėti institucija ir įstaiga ar pareigūnas, kuriems toks siūlymas (rekomendacija) adresuojamas (adresuojama), ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių. Informacija Seimo kontrolieriui pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.“

22 straipsnio 3 dalis – „Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

8.1.2. *Prekių ženklų įstatyme (PŽĮ)* nustatyta:

23 straipsnis – „Pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas privalo pranešti Valstybiniam patentų biurui, kad: 1) pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko pavadinimas arba vardas, pavardė, arba adresas (buveinė); 2) pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko atstovas arba jo adresas (buveinė); [...] 2. Pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas, prašydami įrašyti pakeitimą paraiškoje ar Lietuvos Respublikos prekių ženklų registre, turi sumokėti nustatytą mokestį ir pateikti šiuos dokumentus: 1) prašymą įrašyti pakeitimą paraiškoje ar Lietuvos Respublikos prekių ženklų registre; 2) prašymą pagrindžiančius dokumentus, jeigu prašoma įrašyti šio straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktuose nurodytus pakeitimus. [...]“

27 straipsnis – „1. Už paraiškos padavimą ir kitus šiame įstatyme numatytus veiksmus turi būti sumokėtas nustatytas mokestis. 2. Mokesčių dydį ir jų mokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymas.“

35 straipsnis – „Pradinis ženklo registracijos galiojimo terminas yra 10 metų nuo paraiškos padavimo dienos.“

36 straipsnis – „1. Pasibaigus šio įstatymo 35 straipsnyje nustatytam terminui, ženklo registracijos galiojimas gali būti pratęsiamas visoms arba daliai prekių ir (ar) paslaugų kiekvieną kartą ne ilgiau kaip 10 metų. 2. Ženklo registracijos galiojimas pratęsiamas Valstybinio patentų biuro sprendimu, jeigu sumokėtas nustatytas mokestis ir Valstybiniam patentų biurui Taisyklėse nustatyta tvarka pateikiamas prašymas pratęsti ženklo registracijos galiojimą visoms arba daliai prekių ir (ar) paslaugų. [...] 5. Duomenys apie ženklo registracijos galiojimo pratęsimą įrašomi į Lietuvos Respublikos prekių ženklų registrą ir skelbiami Valstybinio patentų biuro oficialiame biuletenyje. [...]“

8.1.3. *Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatyme* nustatyta:

4 straipsnis – „Mokesčiai mokami už: [...] 4) prekių ženklo registravimą ir su tuo susijusių dokumentų išdavimą bei prekių ženklo galiojimo termino pratęsimą (4 priedėlis); [...]“

6 straipsnio 4 dalis – „Už teisingą mokesčių sumokėjimą atsakingas Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras (toliau – Valstybinis patentų biuras).“

4 priedėlis.

7 punktas – „Už prekių ženklo galiojimo termino pratęsimą: 7.1. už kiekvieną daugiau kaip vieną prekių ir (ar) paslaugų klasę pratęsiant prekių ženklo galiojimo terminą – 69 Eur.“

8 punktas – „Už pakeitimo įrašymą paraiškoje ar Lietuvos Respublikos prekių ženklų registre – 34 Eur.“

8.1.4. *Prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 pakeitimo įstatymo pakeitimo projekte* numatyta:

„50 straipsnis. Pakeitimų paraiškoje ir Registre įrašymas

1. Pareiškėjas ar ženklo savininkas yra atsakingas už teisingų duomenų pateikimą Valstybiniam patentų biurui ir jų atnaujinimą. Pareiškėjas ar ženklo savininkas turi pateikti Valstybiniam patentų biurui prašymą įrašyti pakeitimus paraiškoje ar Registre, jeigu:

- 1) pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko ar atstovo pavadinimas arba vardas, pavardė;
- 2) pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko ar jo atstovo adresas (buveinė) arba susirašinėjimo adresas;
- 3) pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko atstovas;
- 4) trumpinamas arba siaurinamas prekių ir (ar) paslaugų sąrašas;
- 5) pasikeitė pareikšto registruoti ar įregistruoto ženklo vaizdas ar kita išraiškos forma;
- 6) pasikeitė pareiškėjas arba ženklo savininkas, jeigu tai nėra teisės perdavimas pagal šio įstatymo 26 straipsnį;
- 7) reikia ištaisyti technines klaidas;
- 8) keičiasi kiti paraiškos ar Registro duomenys.

2. Pareiškėjas ar ženklo savininkas, prašydamas įrašyti pakeitimus, turi pateikti šiuos dokumentus ir duomenis:

- 1) prašymą įrašyti pakeitimą paraiškoje ar Registre;
- 2) prašymą pagrindžiančius dokumentus, jeigu prašoma įrašyti šio straipsnio 1 dalies 3 ar 6 punkte nurodytus pakeitimus, ir prašomų įrašyti pakeitimų duomenis;
- 3) duomenis apie sumokėtą nustatytą mokesį, išskyrus atvejus, kai prašoma atlikti šio straipsnio 1 dalies 2 ar 3 punkte nurodytą pakeitimą ar kai prašoma ištaisyti Valstybinio patentų biuro padarytas technines klaidas.

3. Vienas prašymas gali būti paduodamas dėl tų pačių tos pačios rūšies duomenų pakeitimų, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytą atvejį, keliose to paties pareiškėjo paraiškose ar ženklo savininko registracijose. Mokestis mokamas už pakeitimą kiekvienoje paraiškoje ar ženklo registracijoje.

4. Pakeitimas dėl pareikšto registruoti ar įregistruoto ženklo vaizdo atliekamas, jeigu pakeitimas nesusijęs su ženklo skiriamuoju požymiu ar iš esmės nekeičia pradinio ženklo bendro vaizdo.

5. Pakeitimas įsigalioja nuo jo įrašymo į paraišką ar Registrą dienos. Apie pakeitimus paraiškoje ar Registre skelbiama Valstybinio patentų biuro oficialiame biuletenyje, jei paraiška ar įregistruotas ženklas buvo paskelbti.

6. Valstybinis patentų biuras gali ištaisyti technines klaidas savo iniciatyva.

7. Norint atlikti šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytus pakeitimus teisės perdavimo ar registracijos galiojimo pratęsimo atvejais, atskiras mokestis už pakeitimus neimamas.“

8.1.5. *Mokesčių administravimo įstatyme* nustatyta:

1 straipsnio 1 dalis – „Šis Įstatymas nustato pagrindines sąvokas ir taisykles, kurių būtina laikytis vykdant mokesčių įstatymus, pagrindinius apmokestinimo mokesčiais teisinio reglamentavimo principus, įtvirtina Lietuvos Respublikoje taikomų mokesčių sąrašą, nustato mokesčių administratoriaus funkcijas, teises ir pareigas, mokesčių mokėtojo teises ir pareigas, mokesčių apskaičiavimą ir sumokėjimą, mokesčio bei su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo bei mokestinių ginčų nagrinėjimo tvarką.“

3 straipsnio 2 dalis – „Atitinkamas mokestis, kurio nustatymas priklauso Lietuvos Respublikos kompetencijai, gali būti nustatomas tik įstatymu.“

4 straipsnio 1 dalis – „Mokesčio lengvatą ar lengvatas nustato tik atitinkamų mokesčių įstatymai, reglamentuojantys tų mokesčių apskaičiavimo tvarką. Šis Įstatymas gali nustatyti mokesčio, baudų ar delspinigių mokėjimo lengvatas, nesusijusias su mokesčio apskaičiavimo tvarka arba mokesčio tarifu. Laikinos mokesčių lengvatos, kurių nustatymas priklauso Lietuvos Respublikos kompetencijai, gali būti nustatomos ir specialiuose Lietuvos Respublikos Seimo priimtuose mokesčių lengvatų įstatymuose.“

8.1.6. *Teisėkūros pagrindų įstatyme* nustatyta:

3 straipsnio 2 dalis – „Teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: [...]; 7) *sistemiškumo*, reiškiančiu, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliojūt kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.“

8.2. **Vyriausybės ir kiti teisės aktai:**

8.2.1. Valstybinio patentų biuro direktoriaus 2004-04-30 įsakymu Nr. 3R-37 (Valstybinio patentų biuro direktoriaus 2013-05-29 įsakymo Nr. 3R-30 redakcija) patvirtintose *Prekių ženklų registracijos taisyklėse* (PŽRT) reglamentuojama:

117 punktas – „Pagal Įstatymo 23 straipsnio 1 dalį pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas privalo pranešti VPB, kad: 117.1. pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko pavadinimas arba vardas, pavardė, arba jo adresas (buveinė); 117.2. pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko atstovas arba jo adresas (buveinė); [...].“

118 punktas – „Pareiškėjas, ženklo savininkas ar jų atstovas, prašydami įrašyti pakeitimus paraiškoje arba Prekių ženklų registre, turi pateikti VPB šiuos dokumentus ir duomenis: 118.1. prašymą įrašyti pakeitimus paraiškoje ir (arba) Prekių ženklų registre, jeigu keičiasi Taisyklių 117.1–117.4 punktuose nurodyti duomenys, užpildytą VPB nustatytos formos blanke (**ZP-2 forma**); [...].“

119 punktas – „Mokestis turi būti sumokėtas už kiekvieną pakeitimų rūšį kiekvienoje paraiškoje ir (arba) registracijoje.“

136 punktas – „Ženklo savininkas ar jo atstovas, norintis pratęsti ženklo registracijos galiojimo terminą, turi pateikti VPB šiuos dokumentus: 136.1. prašymą pratęsti ženklo registracijos galiojimą visoms arba daliai prekių ir (ar) paslaugų, kurioms žymėti ženklas įregistruotas (**ZP-5 forma**); 136.2. duomenis apie mokesčio sumokėjimą pagal Taisyklių IV skirsnio reikalavimus; [...].“

137 punktas – „Pateikiant VPB prašymą pratęsti ženklo registracijos galiojimą turi būti laikomasi šių sąlygų: [...] 137.3. nurodomas atstovas, kuris turi teisę atstovauti ženklo savininkui pratęsus ženklo registracijos galiojimą (jeigu reikia). Jeigu prašyme pratęsti ženklo registracijos galiojimą nurodomas ženklo savininko atstovas, už atstovo pakeitimą mokesčio mokėti nereikia; [...].“

8.2.2. Teisingumo ministro 2006-03-27 įsakymu Nr. 100 (2015-12-29 įsakymo Nr. 1R-368 redakcija) patvirtintuose *Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro nuostatuose* reglamentuojama:

10 punktas – „10. Valstybinis patentų biuras, siekdamas jam nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: 10.1. kartu su suinteresuotomis institucijomis įgyvendindamas valstybės politiką pramoninės nuosavybės apsaugos srityje: 10.1.1. teikia Teisingumo ministerijai pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, Lietuvos Respublikos Seimo nutarimų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pramoninės nuosavybės apsaugos klausimais tobulinimo; 10.1.2. pagal kompetenciją priima teisės aktus, reguliuojančius pramoninės nuosavybės objektų registravimą; [...] 10.3.4. priima fizinių ir juridinių asmenų prašymus registruoti prekių ženklus Lietuvos Respublikoje, juos nagrinėja; atlikęs prekių ženklo ekspertizę, priima sprendimą dėl prekių ženklo įregistravimo; išduoda prekių ženklo registracijos liudijimą, pratęsia prekių ženklo registracijos galiojimą ir atlieka kitus veiksmus Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka; [...].“

8.2.3. Vyriausybės 2001-02-21 nutarimu Nr. 188 (Vyriausybės 2017-06-28 nutarimo Nr. 527 redakcija) patvirtintuose *Lietuvos Respublikos prekių ženklų registro nuostatuose* reglamentuojama:

8 punktas – „Registro tvarkytojas yra Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras (toliau – registro tvarkytojas). Registro tvarkytojas yra asmens duomenų tvarkytojas.“

13 punktas – „Registre tvarkomi šie duomenys ir informacija: [...] 13.9. fizinio asmens

(pareiškėjo, ženklo savininko, atstovo) vardas, pavardė, adresas, korespondencijos adresas; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. **Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika**

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo 2004-12-13 nutarime, be kita ko, yra konstatavęs, jog:

„[...]. Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktais negalima reikalauti neįmanomų dalykų (*lex non cogit ad impossibilia*); teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimas atgal neleidžiamas (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*); [...].

[...] pagal Konstituciją su žmogaus teisių ir laisvių turinio apibrėžimu ar jų įgyvendinimo garantijų įtvirtinimu susijusį teisinį reguliavimą galima nustatyti tik įstatymu. [...].

Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000 m. birželio 30 d. nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių. [...].“

10. **Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika**

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010-07-02 nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-310/2010, be kita ko, nurodyta:

„[...]. Civilinėje teisėje galioja principas „leidžiama viskas, kas neuždrausta“, tuo tarpu viešojoje teisėje [...] vadovaujamosi principu „draudžiama viskas, kas nėra tiesiogiai leidžiama“ [...].“

Tyrimo išvados

11. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro nuostatų 10.3.4 punkte įtvirtintomis teisės normomis, ***Biuras priima fizinių ir juridinių asmenų prašymus registruoti prekių ženklus Lietuvoje, juos nagrinėja, taip pat pratęsia prekių ženklų registracijos galiojimą ir atlieka kitus veiksmus Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka.***

Kaip nurodyta Lietuvos Respublikos prekių ženklų registro nuostatų 8 punkte, **Biuras** yra Prekių ženklų registro (toliau vadinama ir – Registras) tvarkytojas. Remiantis minėto teisės akto 13.9 punkte įtvirtintomis teisės normomis, Registre, be kita ko, tvarkomi šie duomenys: fizinio asmens (ženklų savininko, atstovo) vardas, pavardė, adresas, **korespondencijos adresas** ir pan.

Pareiškėjas skundu ir skundo papildymo dokumentais kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl galimai netinkamo teisinio reglamentavimo, susijusio su duomenų (korespondencijos adreso) įrašymo į Prekių ženklų registrą apmokestinimu prekės ženklų registracijos galiojimo pratęsimo metu.

Dėl Pareiškėjo skunde ir skundo papildymo dokumentuose nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į Biurą ir į Teisingumo ministeriją.

12. Pareiškėjas skunde Seimo kontrolieriui nurodė, jog „[2017 metais], pratęsdamas savo valdomus prekės ženklus (ZP-5), susidūriau su situacija, kuomet tuo pat metu norėjau atnaujinti ir savo korespondencijos adresą, tačiau už tai manęs [...] buvo papildomai paprašyta pildyti dar ir antrą formą (ZP-2) ir už tai papildomai susimokėti“ (pažymos 2.1 punktas). Pareiškėjas Seimo kontrolieriui taip pat skundėsi, jog „[Biuras] prieštarauja savo teiginiams (jog negalima keisti duomenų prekės ženklo pratęsimo metu), (PŽRT [Prekių ženklų registracijos taisyklės] 137.3 punktu) padarydamas išimtį atstovo duomenims“ (pažymos 2.2 punktas), ir jog „sudaroma tokia situacija, kad savininkas, kuris neturi atstovo (pvz., taupantis privatus asmuo) už savo kontaktų pakeitimus prekės ženklo pratęsimo metu turi papildomai mokėti, o tiems, kas turi galimybę turėti atstovą [...] ir komunikuoja per jį, už tokio kontakto pakeitimą mokėti nereikia“ (pažymos 2.3 punktas).

Seimo kontrolierius pažymi, kad Prekių ženklų įstatymo 35 straipsnyje įtvirtinta teisės norma, kuria vadovaujantis, pradinis prekės ženklo registracijos galiojimo terminas yra 10 metų nuo paraiškos padavimo dienos. Pasibaigus šio įstatymo 35 straipsnyje nustatytam terminui, ženklo registracijos galiojimas gali būti pratęsiamas visoms arba daliai prekių ir (ar) paslaugų kiekvieną kartą ne ilgiau kaip 10 metų. Ženklo registracijos galiojimas pratęsiamas Biuro sprendimu, jeigu sumokėtas nustatytas mokestis ir Biurui Prekių ženklų registracijos taisyklėse (PŽRT) nustatyta tvarka pateikiamas prašymas pratęsti ženklo registracijos galiojimą visoms arba daliai prekių ir (ar) paslaugų (Prekių ženklų įstatymo 36 straipsnio 1 ir 2 dalys). Taip pat atkreiptinas dėmesys į PŽRT 136 punktą, pagal kurį ženklo savininkas ar jo atstovas, norintis pratęsti ženklo registracijos galiojimo terminą, turi užpildyti ir pateikti Biurui **ZP-5 formos** prašymą pratęsti ženklo registracijos galiojimą visoms arba daliai prekių ir (ar) paslaugų, kurioms žymėti ženklas įregistruotas, taip pat duomenis apie mokesčio sumokėjimą. Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo 4 priedelio 7 punkte nurodyta, kad **už prekių ženklo galiojimo termino pratęsimą** yra mokamas **69 Eur** mokestis.

Pažymėtina, jog pirmiau minėtas Prekių ženklų įstatymo 36 straipsniu reglamentuojamas **ženklų registracijos galiojimo pratęsimas** ir jis yra skirtas **tik su prekių ženklo galiojimu** susijusiems teisiniams santykiams, **tačiau netaikytinas duomenų atnaujinimo (pakeitimu) Registre atvejais**. Seimo kontrolierius akcentuoja, jog prekių ženklo galiojimo termino pratęsimas ir duomenų pakeitimo įrašymas Registre yra **dvi atskiros Biuro kompetencijai priskirtinos funkcijos**, už kurių atlikimą yra numatyti **atskiri mokesčiai** pirmiau minėto Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo nustatyta tvarka. Taigi, jeigu gavus prašymą dėl prekės ženklo registracijos pratęsimo (ZP-5 forma), Biuras nustato, kad prašyme esantys duomenys nesutampa su Registre esančiais duomenimis, taikytinos Prekių ženklų įstatymo 23 straipsnyje įtvirtintos nuostatos. Prekių ženklų įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose reglamentuojama, jog ženklo savininkas ar jo atstovas privalo pranešti Biurui, kad pasikeitė **ženklų savininko pavadinimas adresas (buveinė)**, taip pat jei pasikeitė **ženklų savininko atstovas arba jo adresas (buveinė)**. Savo turiniu panašios nuostatos įtvirtintos ir PŽRT 117 punkte (pažymos 8.2.1 punktas). Vadovaujantis Taisyklių 118.1 punkto nuostatomis, **ženklų savininkas ar jo atstovas**,

prašydami įrašyti pakeitimus Registre, turi pateikti Biurui prašymą įrašyti pakeitimus paraiškoje ir (arba) Prekių ženklų registre, jeigu keičiasi PŽRT 117.1–117.4 punktuose nurodyti duomenys, t. y., užpildyti Biuro nustatytos formos blanką (**ZP-2 forma**). Atitinkamai, ženklo savininkas arba jo atstovas, prašydami įrašyti pakeitimą Registre, turi sumokėti nustatytą mokestį ir pateikti prašymą įrašyti pakeitimą Registre (Prekių ženklų įstatymo 23 straipsnio 2 dalis). Seimo kontrolierius pažymi, jog Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo 4 priedelio 8 punkte nurodyta, kad už pakeitimo įrašymą paraiškoje ar Registre mokamas **34 Eur** mokestis. Akcentuotina, jog korespondencijos adresas taip pat yra vienas iš Registro duomenų, todėl už jo pakeitimą Registre taip pat yra mokamas mokestis, jeigu tokį pakeitimą prašoma atlikti.

Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktais Biuro paaiškinimais, Pareiškėjas **2017-02-19** kreipėsi į Biurą su prašymais pratęsti jo valdomų prekių ženklų registracijų galiojimo terminą, užpildydamas ZP-5 formą (pažymos 6.6 punktas). Pareiškėjas 2017-02-19 prašyme (ZP-5 formos 3 langelyje) nurodė kitą adresą, nei buvo įrašytas Registre, kas laikytina duomenų keitimu Prekių ženklų įstatymo 23 straipsnio ir PŽRT 117 punkto prasme (pažymos 6.9 punktas).

Tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas **2017-02-22** pakartotinai kreipėsi į Biurą su prašymu pratęsti prekių ženklų registracijų galiojimo terminą, nurodydamas naują susirašinėjimo adresą, kurio įrašo Prekių ženklų registre nebuvo, taip pat paliktas nepakitęs Pareiškėjo adresas. **2017-02-27** Biuras gavo Pareiškėjo prašymą atšaukti 2017-02-19 nurodytų prekių ženklų registracijų pratęsimo prašymus, paliekant galioti 2017-02-22 Biurui pateiktus prašymus, kuriuose nurodytas naujas adresas susirašinėjimui (korespondencijos adresas) (pažymos 6.6 punktas). Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose Biuras nurodė, kad, prekės ženklo savininkui pateikiant prašymą dėl prekių ženklo registracijos termino galiojimo pratęsimo (pagal ZP-5 formą), mokestis netaikytinas, jeigu formoje nurodomi nauji duomenys, kurie nėra įrašyti Prekių ženklų registre, ir kad, Biuro teigimu, naujų duomenų įrašymas į Prekių ženklų registrą ženklo registracijos galiojimo pratęsimo metu nėra laikytinas duomenų pakeitimu (pažymos 6.5 punktas). Tyrimo metu pateikdamas informaciją Biuras taip pat paaiškino, jog atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas **2017-02-22** pateikė naują įrašą, kurio Registre nebuvo, o ankstesnis adresas išliko nepakitęs, Pareiškėjo nebuvo prašoma pildyti ZP-2 formą ir mokėti papildomą mokestį už duomenų pakeitimą. Šie Biuro pateikti paaiškinimai (argumentai) vertintini kritiškai. Seimo kontrolieriui tyrimo metu atlikus Pareiškėjo skundo tyrimui aktualių įstatymų (Prekių ženklų įstatymo, Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo, Mokesčių administravimo įstatymo ir kt.) analizę, nenustatyta, kad apmokestinimo prasme būtų teisiškai išskiriami atvejai, kuomet prašoma Biuro įrašyti į Registrą naujus prekės ženklo savininko duomenis (pavyzdžiui, korespondencijos adresą), kurių įrašo Registre anksčiau nebuvo (už tokią paslaugą nemokant mokesčio), ir prašoma pakeisti Registre jau esančius prekės ženklo savininko duomenis (pavyzdžiui, korespondencijos adresą) (už tokią paslaugą numatant mokestį). Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, duomenys apie prekės ženklo savininko atstovą, taip pat duomenys apie prekės ženklo savininko korespondencijos adresą yra Registro duomenys, kaip tai reglamentuojama Prekių ženklų registro nuostatų 13 punkte, todėl prekės ženklo savininko atstovo duomenų ir prekės ženklo savininko naujo korespondencijos adreso, kurio įrašo Prekių ženklų registre nebuvo, įrašymas į Registrą faktiškai laikytinas Registro duomenų pakeitimu. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, jog nei Prekių ženklų įstatyme, nei Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatyme, nei kituose įstatymuose nėra reglamentuojamos mokesčio lengvatos prekės ženklo savininko atstovo duomenų keitimo Registre paslaugai, kaip tai įtvirtinta įstatymo įgyvendinamajame teisės akte, t. y., Biuro direktoriaus 2004-04-30 įsakymu Nr. 3R-37 (2013-05-29 įsakymo Nr. 3R-30 redakcija) patvirtintų PŽRT 137.3 punkte. Pažymėtina, jog, vadovaujantis Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje ir Prekių ženklų registro nuostatų 8 punkte įtvirtintomis teisės normomis, Biuras yra atsakingas už teisingą mokesčių sumokėjimą ir už Registro duomenų tvarkymą. Seimo kontrolierius pabrėžia, jog viešojo administravimo įstaigoms (įtraukiant ir Biurą) nesuteikta diskrecijos teisė interpretuoti, ką tikslinga apmokestinti, o ką – ne. Vadovaujantis

Mokesčių administravimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintomis nuostatomis, **atitinkamas mokestis**, kurio nustatymas priklauso Lietuvos Respublikos kompetencijai, **gali būti nustatomas tik įstatymu**. Atitinkamai, **mokesčio lengvatą ar lengvatas nustato tik atitinkamų mokesčių įstatymai**, reglamentuojantys tų mokesčių apskaičiavimo tvarką (Mokesčių administravimo įstatymo 4 straipsnio 1 dalis). Be to, Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinti pagrindiniai principai, kuriais turi būti vadovaujama teisėkūroje, vienas jų – *sistemiškumo* principas, reiškiantis, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, **žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad išgaliojūt kartu su įstatymu ar atskiriomis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina**. Šiame kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, jog Konstitucinis Teismas savo doktrinoje yra akcentavęs, kad „konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams; [...] įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna“, taip pat kad „pagal Konstituciją su žmogaus teisių ir laisvių turinio apibrėžimu ar jų įgyvendinimo garantijų įtvirtinimu susijusį teisinį reguliavimą galima nustatyti tik įstatymu“ ir kad „[...] kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų“ (pažymos 9 punktas). Be to, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje yra pažymėjęs, jog „Civilinėje teisėje galioja principas „leidžiama viskas, kas neuždrausta“, tuo tarpu viešojoje teisėje [...] vadovaujama principu „draudžiama viskas, kas nėra tiesiogiai leidžiama“ (pažymos 10 punktas). **Taigi, siūlytina Biurui imtis papildomų priemonių, kad ateityje nebūtų pažeidžiami teisės aktų reikalavimai, susiję su Registro duomenų tikslinimu**.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas, susijęs su duomenų (korespondencijos adreso, atstovo) įrašymo į Prekių ženklų registrą apmokestinimu (ypač atkreipiant dėmesį į tai, kad PŽRT nuostatos, kuriomis numatytos mokesčio lengvatos duomenų keitimo Registre paslaugai, konkuruoja su Prekių ženklų įstatyme, Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatyme ir Mokesčių administravimo įstatyme įtvirtintomis nuostatomis), nėra aiškus ir tikslus.

13. Tyrimo metu Biuras ir Teisingumo ministerija pateikė informaciją, jog buvo parengtas naujos redakcijos Prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 pakeitimo įstatymo projektas (toliau vadinama ir – Projektas) ir 2018-04-11 pateiktas Vyriausybei derinti. Projekto 50 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose numatyta, jog „Pareiškėjas ar ženklo savininkas yra atsakingas už teisingų duomenų pateikimą Valstybiniam patentų biurui ir jų atnaujinimą. Pareiškėjas ar ženklo savininkas turi pateikti Valstybiniam patentų biurui prašymą įrašyti pakeitimus paraiškoje ar Registre, jeigu: 1) pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko ar atstovo pavadinimas arba vardas, pavardė; 2) pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko ar jo atstovo adresas (buveinė) arba susirašinėjimo adresas; 3) pasikeitė pareiškėjo ar ženklo savininko atstovas.“ Projekto 50 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatyta, kad Pareiškėjas ar ženklo savininkas, prašydamas įrašyti pakeitimus, turi pateikti „duomenis apie sumokėtą nustatytą mokestį, išskyrus atvejus, kai prašoma atlikti šio straipsnio 1 dalies 2 ar 3 punkte nurodytą pakeitimą ar kai prašoma ištaisyti Valstybinio patentų biuro padarytas technines klaidas“. Projekto 50 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad „Norint atlikti šio straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytus pakeitimus teisės perdavimo ar registracijos galiojimo pratęsimo atvejais, atskiras mokestis už pakeitimus neimamas“ (pažymos 8.1.4 punktas). Įsigaliojus Projekte siūlomiems Įstatymo pakeitimams, bus atitinkamai tikslinamos PŽRT įtvirtintos nuostatos. Siūlytina Teisingumo ministerijai informuoti Seimo kontrolierių apie tai, kai Įstatymo pakeitimai bus patvirtinti ir įsigalios. Atitinkamai, Biurui tikslinga, įsigaliojus Įstatymo pakeitimams, tikslinti Prekių ženklų registravimo taisyklėse įtvirtintą teisinį reguliavimą.

14. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta (ypač atkreipiant dėmesį į tai, jog Teisingumo ministerija 2018-04-11 pateikė Vyriausybei Projektą dėl Įstatymo pakeitimo, kuriame, be kita ko, įtvirtinta nuostata, numatanti, jog, pasikeitus ženklo savininko ar jo atstovo adresui (buveinei) arba susirašinėjimo adresui, ženklo registracijos galiojimo pratęsimo atvejais atskiras mokestis už pakeitimus nemokamas), vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, reglamentuojančia, kad skundo tyrimas nutraukiamas, jeigu, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, Pareiškėjo skundo dėl Biuro pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su duomenų (korespondencijos adreso) įrašymo į Registrą apmokestinimu prekės ženklų registracijos galiojimo pratęsimo metu, tyrimas yra nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dėl galimai netinkamo teisinio reglamentavimo, susijusio su duomenų (korespondencijos adreso) įrašymo į Prekių ženklų registrą apmokestinimu prekės ženklų registracijos galiojimo pratęsimo metu, tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai* rekomenduoja:

informuoti Seimo kontrolierių apie tai, kai Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 pakeitimo įstatymo projektas Nr. 17-13689(2) bus patvirtintas ir įsigalios.

17. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 ir 17 punktais, Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos valstybiniam patentų biurui* rekomenduoja:

17.1. imtis papildomų priemonių, kad ateityje nebūtų pažeidžiami teisės aktų reikalavimai, susiję su Prekių ženklų registro duomenų tikslinimu;

17.2. įsigaliojus Prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 pakeitimo įstatymo projektui, tikslinti Prekių ženklų registravimo taisyklėse įtvirtintą teisinį reguliavimą.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas